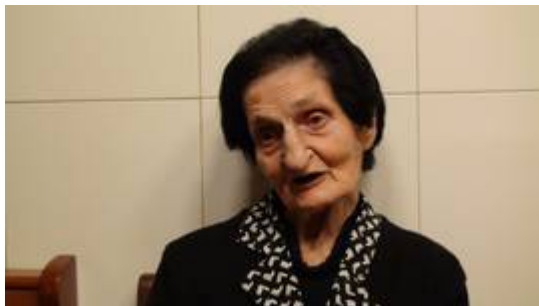
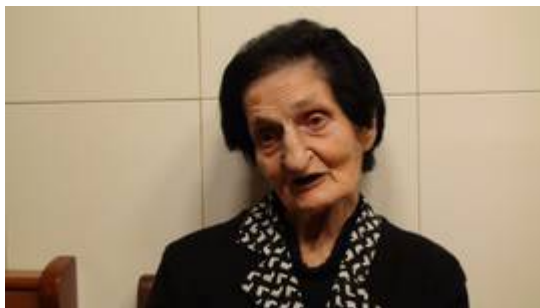

Rufina Oiarbide Garmendia

*Baliarrain,
Gipuzkoa
(1924)*

Aurkibidea

Biografia

Baliarraingo Abali baserrian jaio zen. Gurasoak biak ziren Baliarraingoak. Umetan herriko eskolan ibili zen. Behealdeko eta goialdeko haurrak deman aritzen ziren eta jolas ugari egiten zuten horren harira. 14 urterekin eskola bukatu eta ordutik etxean aritu zen lanean. Abalira bertara ezkondu zen eta seme bat izan zuen.

Zintak

BAL-008

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Pildain Larrañaga, Itziar
- **Data:** 2012-12-05
- **Iraupena:** 49 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Amonak afaria prestatzen zien artzainei

- **Erref:** BAL-008/005
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:03:35. **Bukatu:** 00:05:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Gurasoetz gain, aitona-amonak ere baserrian bizi ziren beraiekin. Amona alai egoten zen beti. Artzainak izaten zituzten artaldea zaintzen eta haiei afaria prestatzen zien. Lo ere bertan egiten zuten. Nagusia Abaltzisketakoa zen.

2. Babarrunak egunero: astean zehar gorriak, jaietan zuriak

- **Erref:** BAL-008/007
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:07:03. **Bukatu:** 00:09:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Ama aritzen zen sukaldean eta berak laguntzen zion ahizpa joan zenez gero. Babarruna jaten zuten egunero: astean zehar gorria eta igandean zuria. Aitak igandetan ere gorria nahiago. Babarrun zuria ere etxekoa. "Egosbiguinagoa" izaten zela dio. Gosaltzeko kafesnea. Taloak ere jango zituzten. Bera omen zen mizkinena.

3. Arropa etxean xaboitu eta San Juanera astintzera

- **Erref:** BAL-008/009
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:09:34. **Bukatu:** 00:11:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Arropa etxean xaboitzen zuten eta gero San Juanera astoan eraman, astintzeko. Gero, etxe ondoan zabaldu. Garai batean xaboia etxean bertan egiten zen. Ogia ere etxean egiten zuten. Gaur egun asko aldatu dira kontuak.

4. Ogia, etxean egindakoa

- **Erref:** BAL-008/011
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:11:38. **Bukatu:** 00:13:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Ogi ona egiten zuten etxean. Etxeko garia Ordiziara eramaten zuten errotara. Legamia kanpotik ekartzen zen astean behin. Ogi zati bat gorde egiten zen, hurrengo egin behar zenean, hari nahasteko. Ekonomikan egiten zuten ogia. Errazionamendu sasoian ogi beltz-beltza ematen zieten.

5. Haragi gutxi ekartzen zen kanpotik

- **Erref:** BAL-008/012
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:13:58. **Bukatu:** 00:15:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Txerria hiltzen zuten etxean. Txorizoak eta odolkiak egiten zituen amak. Haragia Ordiziatik ekartzen zuten astean behin edo.

6. Haragia gatza emanda kontserbatu

- **Erref:** BAL-008/016
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:17:10. **Bukatu:** 00:18:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ardia hiltzen zenean, zezina egiten zen. Txerri haragia ere gatza emanda kontserbatzen zuten. Lehenbizi zintzilik jartzen zen lehortzeko eta gero kutxan gorde. Garaian garaikoa jaten zuten. Txerria noiz hiltzen zen.

7. Gaztainak basotik gurdian

- **Erref:** BAL-008/017
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:18:59. **Bukatu:** 00:19:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ganbara gaztainaz beteta edukitzen zuten. Gurdian ekartzen zituzten basotik. Orduan ez zela gaztaina ez zen beste arbolarik dio. Gero galdu egin zen, gaitzaren ondorioz.

8. Baliarraingo eskolan gaztelaniaz

- **Erref:** BAL-008/020
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:21:55. **Bukatu:** 00:24:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Nahiko goiz hasi zen eskolan, ahizparekin batera joaten zelako. Baliarrainen beti egon zen maistra bere sasoian. Azkenengoz Ordiziako maistra bat egon zen. Gaztelaniaz egiten zien. 14 urte ingurura arte ibili zen eskolan. Altzan fama ona zuen maisua omen zegoen, baina bera ez zen hara joan.

9. Umetan herritik gorakoak eta beherakoak elkarren kontra

- **Erref:** BAL-008/021
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:24:44. **Bukatu:** 00:25:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetan herritik gorakoak eta herritik beherakoak elkarren kontra jarduten zuten. Pilota batekin nola jolasten zuten.

10. Iluntzean goiz etxeratu behar

- **Erref:** BAL-008/025
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:32:38. **Bukatu:** 00:33:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Ez ziren urrutira joaten jaietara edo erromerietara. Iluntzean goiz etxeratu behar izaten ziren, bestela amak begiratu txarra. "Aimaritako" (abe marietako) kanpaiak; ordurako etxeratu egin behar.

11. Urtean bi aldiz Larraitzera erromeriara

- **Erref:** BAL-008/027
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:34:00. **Bukatu:** 00:36:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Urtean bi aldiz joaten ziren Larraitzera, San Pedroetan eta Pazkoa bigarrengean. Jende asko egoten zen. Soinua egoten zen. Saltzaileak ere egoten ziren, erroskillak saltzen. Abaltzisketatik ere joan zitekeen, baina Gaintzatik zehar itzultzen ziren Baliarrainera.

12. Karea, etxea zuritzeko

- **Erref:** BAL-008/031
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:39:39. **Bukatu:** 00:41:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Karobiak eta elurzuloak

Laburpena:

Belarrekin egindako erratzarekin garbitzen zuten etxea. Paretak zuritzeko "letxera" erabiltzen zen. Karea ekartzen zen eta hari anil pixka bat nahastu, biziago gera zedin.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2024-05-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com